МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

Суми
2019

Владислава Куліш,
к. філол. н., ст. викладач кафедри германської філології
Сумського державного університету
Тетяна Громенко,
студентка Сумського державного університету

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мова являє собою складний процес переходу від мислення до висловлення думки засобами мови і навпаки, переходу від мовленнєвої діяльності до сприйняття смислу. Опис мовного процесу ускладняється тим, що в традиційному і побутовому вжитку терміни «мова» та «мовлення» використовуються як синоніми.

Актуальність поданої роботи полягає у необхідності спрямованого розгляду психологічних основ вивчення іноземних мов та виокремлення критеріїв підбору психологічних методів для навчання.

Мета роботи – розкрити теоретичні положення, що відображають сучасне розуміння суті психології в освіті; з'ясувати особливості методики навчання дітей іноземної мови з урахуванням їх вікових та психологічних особливостей. Для досягнення окресленої мети, нами були виокремленні основні **завдання**: визначити особливості навчання іноземних мов на різних етапах; встановити психофізіологічні вікові особливості дітей; проаналізувати психологічні засади навчання іноземних мов; розглянути ефективні методики, що допомагають з'ясувати психологічні аспекти навчання лексики, аудіюванню, читанню та мовленнєвої діяльності.

Основою навчання іноземних мов школярів є не лише глибокі знання та досконале володіння іноземною мовою, але і психологічна підготовка фахівців лінгвістичних спеціальностей. Саме тому теоретичними засадами вивчення іноземних мов є психологічні підстави сучасних методів навчання мов,

психологічні основи двомовності, застосування методів розвитку когнітивних процесів засвоєння іноземних мов.

Кожному фахівцю-вчителю іноземних мов необхідно мати базові знання з загальної, вікової та педагогічної психології. Спираючись на них, педагог повинен шукати практичні підходи до навчання іноземних мов, проводити психологічний аналіз здібностей учнів та корегувати відповідно до них свої методи роботи. Практичні методи вивчення іноземних мов повинні бути адекватними, сприяти подоланню усіх труднощів у засвоєнні знань та різного роду інформації. Саме тому практичні знання з психології є надзвичайно важливими для педагога. В цьому напрямку працювали Виготський Л. С., Гальперина П. Я., Ельконіна Д. Б., Леонтьєва О. М. та розробили різні підходи та моделі до вивчення іноземних мов. Найбільш поширеними є дві моделі:

- шляхом наслідування здійснювати пошукову діяльність та шляхом спроб і помилок підлаштовуватися до умов діяльності;

- шляхом свідомого і довільного здійснення операцій на рівні актуального усвідомлення з наступною автоматизацією і включенням у більш складну дію [3]. Уміти здійснювати всі мовленнєві операції якимось одним способом неможливо, саме тому на практиці використовують обидві моделі. Відповідно до цього факту співіснують та тісно взаємодіють два протилежні підходи до навчання іноземних мов: традиційний (методика наслідування) і діяльнісний (виконання практичних вправ для досягнення автоматизації у вивченні певної теми). Наслідком такої діяльності є вироблення практичних умінь і навичок в учнів. У методиці вивчення іноземних мов їх прийнято називати мовленнєвими навичками та мовленнєвими уміннями.

Мовленнєва навичка – це мовленнєва операція, що здійснюється у відповідності до певної норми та спрямована на вироблення повної автоматичності, що також характеризується темпом виконання і стійкістю. Мовленнєвим вмінням прийнято вважати мовленнєву дію, яка спрямована на формування навички правильної побудови та реалізації вислову, уміння самостійно висловлювати свої думки, відношення до ситуації, наміри та

переживання [2]. Мовленнєва діяльність вважається достатньо розвинутою, якщо мовець уміє свідомо робити вибір мовленнєвих засобів відповідно до ситуації, довільно виконує різні види мовленнєвих операцій в залежності від мовної ситуації та мети спілкування. Якщо людина все це може, то можна вважати, що в неї сформоване відповідне мовленнєве (комунікативне, комунікативно-мовленнєве) уміння.

Перехід з рідної мови на іноземну з психолінгвістичної точки зору є переходом від програми висловлювання до її реалізації. Необхідно зазначити, що ця зміна не може бути здійснена відразу. Відомо, що людина не може відразу заговорити іншою мовою, вона повинна пройти через етап опосередкованого володіння іноземною мовою. Щоб сформувати мислення іноземною мовою, необхідно виконувати та дотримуватися певних правил, враховуючи психологічні особливості вивчення іноземних мов.

Серед мовленнєвих механізмів, сучасна нейропсихологія розрізняє сенсорні (розуміння того, що говорить партнер) і моторні (вимова мовних звуків) механізми. Зазвичай ці форми тісно пов'язані між собою, проте розрізняються за механізмами реалізації їхніх основних функцій. Важливо те, що керування сенсорним і моторним мовленням здійснюється різними ділянками мозку. Вивчаючи будь-яку іноземну мову, варто враховувати ці та інші особливості.

У наш час популярністю користуються інтенсивні методи навчання іноземних мов. Успішність в оволодінні спілкуванням іноземною мовою, комфортність і мажорність самого навчального процесу призвели до того, що ця ідея зацікавила багатьох викладачів іноземної мови і викликала інтерес у бажаючих вивчати іноземні мови. Психологи, методисти та фахівці інших напрямів у своїх дослідженнях розкривають особливості цієї технології [2]:

- використання прийомів, що активізують свідомі і підсвідомі процеси психіки для створення широкої й ґрунтовної бази;
- розробка завдань, що мотивують спілкування.

Психологічні та методичні дослідження виявили, що успішність в засвоєнні іноземної мови залежить не тільки від когнітивних процесів, а й від

ефективного аспекту та особистих факторів. Завдання психолінгвістики у цьому напрямі полягає у комплексному дослідженні питання навчання та вивчення іноземної мови, беручи до уваги психічні процеси, пов'язані з мовленням (сенсорні відчуття, пам'ять, сприйняття, мислення, увага, вольові процеси).

Список використаних джерел:

1. Максимюк С. П. Педагогіка. Режим доступу : http://www.kafedragum-artcollege.edukit.km.ua/Files/downloads/_bibl_lib_ebooks_%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%20%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D1%8E%D0%BA%20%D0%A1.%D0%9F.%20-%202005.pdf

2. Сластенин В. А. и др. Педагогика. Режим доступу : https://edu.tatar.ru/upload/images/files/slastenin_v_a_pedagogika.pdf

3. Утробина А. А. Методика преподавания и изучения иностранного языка : Конспект лекций : Пособие для подготовки к экзаменам. – К. : Приор-издат, 2006. – 107 с.

Юлія Лазуткіна,
студентка Сумського державного університету
Лариса Дегтярьова,
ст. викладач кафедри германської філології
Сумського державного університету

РОЛЬ КОЛЬОРОНАЗВИ „BLAU“ В НІМЕЦЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ДОБИ РОМАНТИЗМУ

У даних тезах досліджено особливості вживання колоративу ***blau*** у німецькій літературі доби романтизму. **Актуальність** обумовлена тим, що у художніх текстах кольороназви частіше передають не пряму ознаку предмета, а